



Cokky Freeke (61), eigenaresse van een kledingzaak:

*‘Bij het woord senior moet ik denken aan een aangepaste stoel.’*

# De nieuwe senior bruist

## *Zelf beslissen over doorwerken, ondernemen en genieten*

De 55-plussers van nu worden anders oud dan hun ouders. Verbaasd kijken zij toe hoe ze van eeuwig jong plotseling in de hoek van de aftakeling worden gezet.

TEKST MARLIES KIEFT © FOTO'S MARLIES HOFSTEDE

WIE IS TOCH die 'nieuwe senior'? Een ding is zeker. Bij de bingo zal je hem of haar niet zo snel vinden. Eerder op een bergtop in Peru, op een cursus digitale fotografie, aan de universiteit, op de tennisbaan of gewoon nog hard aan het werk. Zoals Cokky Freeke (61). Bijna dertig jaar geleden begon zij een eigen kledingzaak en daar werkt ze nu nog met veel plezier. Ze kan zich wel voorstellen dat het op een gegeven moment klaar is, want het werk is fysiek ook zwaar. En dan? Haar ogen glinsteren. Er is zoveel te doen. Haar dochter woont in Kenia en is

actief in een organisatie voor mensen met epilepsie. Het lijkt haar fijn om daar meer betrokken bij te kunnen zijn. Of het kindertehuis in Nepal waaraan ze verbonden is, maar weinig tijd voor heeft. Of een hospice waar ze als vrijwilliger zou werken, ook daar gaat haar hart naar uit. Of misschien toch nog wat schnabbelen in de modebranche, want ze heeft niet heel veel gespaard. In elk geval zal ze zich niet vervelen. "Senior. Ik voel me geen senior. Het lijkt zo ver weg. Natuurlijk schuif ik langzamerhand die kant uit, maar bij dat woord moet ik meteen

denken aan een aangepaste stoel."

Ria van de Erf (63) was jarenlang inkoper in het ziekenhuis. Ze wilde iets anders, 'meer met mensen', en zoekt nu een baan voor twee dagen per week. Ze leest veel, fietst, past op haar kleinkinderen en maakt reizen met haar man. Ondanks deze activiteiten wil ze nog niet stoppen met werken. Want "van een baan krijg je energie". Maarten Verhaegh (65) ging op zijn tweeënzestigste met de VUT. Dat viel hem zwaar tegen. "Ik werkte bij het UWV, daar was het altijd druk en hectisch. Ik kwam dus in een gat terecht, wist niet altijd goed met mijn tijd om te gaan. Ik heb een eigen atelier, ik schilder, maar dat doe je ook niet elke dag. Op een gegeven moment kreeg ik toch nog wat betaalde klussen aangeboden en dat vond ik heel prettig." Inmiddels is dat betaalde werk weer gestopt. Verhaegh tennist, reist, schildert en is oppasopa. Een gevuld leven, maar er knaagt wel iets. "Ik heb heel veel jaren gewerkt en dan valt dat werk weg, maar ik ben nog steeds een waardevolle kracht. Ik vind het jammer dat er bij bedrijven en organisaties niet meer gebruik wordt gemaakt van de expertise van ouderen. Ik denk dat veel mensen van mijn generatie goede ideeën hebben, we zouden door onze ervaring nuttig kunnen zijn."

### **Met pensioen, nu al?**

Sylvia Kleynen deed voor de ANBO onderzoek naar de nieuwe senior. "Mensen zijn stomverbaasd als blijkt dat zij vanaf een bepaalde leeftijd niet meer meetellen", concludeert zij op basis van haar gesprekken met >

55-plussers. “Ze zijn fit, dynamisch, hebben potentie, en toch worden ze plotseling terug op een krukje geduwd. Gisteren werkten ze nog veertig uur per week en van de ene op de andere dag worden ze geassocieerd met aftakeling, met trapliften.”

Zijn mensen dan niet voorbereid op de dag dat ze moeten stoppen met werken? Kleynen: “Natuurlijk zijn ze voorbereid. Van tevoren zoeken ze dingen uit die ze leuk vinden. Freelancewerk, vrijwilligerswerk, ze doen trainingen waarin je wordt voorbereid op een gepensioneerd bestaan. Evengoed overvalt het veel mensen. Ergens hebben ze het ook voor zich uit geschoven, de dag dat ze niet meer mogen werken. Ze leefden eeuwig net als alle jonge mensen. Ja, ze hebben nu tijd om lekker te fietsen. Maar dat deden ze al naast hun werk. Natuurlijk zijn er ook mensen die het prettig vinden om niet meer te hoeven werken. Een stratenmaker is versleten, die is blij als hij kan zitten. Maar veel andere mensen willen niet stoppen. Zij ervaren die verplichting als een kunstmatige streep die voor hen getrokken wordt.” En daar zijn ze helemaal niet van gediend, weet Kleynen, dat er op dit soort cruciale punten voor hen beslist wordt. Want dat is nu juist waar ze hun hele leven voor hebben gevochten. Voor vrijheid en zelfbeschikking op allerlei terreinen. Anders dan hun ouders, die meer in het gareel leefden, binnen de grenzen van God, gebod en gezin. Die ook de regel dat het pensioen begint op 65 jaar niet ter discussie stelden. Ook al omdat zij op die leeftijd veel vaker ‘op’ waren dan hun kinderen die nu dezelfde leeftijdsgrens naderen.

### De regie in eigen hand

De nieuwe senioren zijn, net als jongeren, niet over een kam te scheren. Ook zij hebben verschillende opleidingsniveaus, andere sociale achtergronden, andere levensverhalen. Toch zijn er beschrijvingen van de nieuwe senioren die in onderzoeken vaak te-



**Maarten Verhaegh (65), gepensioneerd, werkte bij het UWV:**  
*‘Door je ervaring kun je nuttig zijn.’*

rugkomen. Senioren van nu hebben de regie over hun eigen leven of hebben daar in ieder geval de behoefte aan. Ze zijn zelfbewust en kritisch. Ze willen best op de kleinkinderen passen, maar wel op een tijdstip dat hun schikt. Ze zijn bereid om lid te worden van een vereniging, maar ze moeten er wel concreets iets aan hebben. De nieuwe senioren volgen de ontwikkelingen op het gebied van nieuwe media en zijn lid van Facebook, Hyves of LinkedIn. Ze voelen zich beslist niet ‘oud’ en willen liever niet worden beoordeeld op hun leeftijd alleen, wel op hun capaciteiten en ervaring. Ze willen best vrijwilligerswerk doen, maar het moet

iets zijn waar ze bevrediging uit halen, het liefst ook iets wat in het verlengde ligt van hun werkzame leven. Zoals de docent wiskunde die nu mensen helpt met het invullen van hun belastingformulier.

Of neem voormalig onderwijzer Robert Rijkschroeff (60). Sinds zijn pensionering, in 2009, schildert en tekent hij meer dan hij ooit tevoren deed. Maar hij wilde ook zijn opgedane kennis doorgeven en geeft nu op vrijwillige basis communicatietrainingen. “Senioren hebben veel te bieden”, zegt hij. “Met onze levenswijsheid en ervaring kunnen we de richtingwijzers zijn voor de jongere generaties.”

Op deze manier gaat zijn expertise niet verloren en Robbert krijgt er ook iets voor terug, want “als trainer ontwikkel ik mezelf weer”.

Corry van der Snel (57) werkte altijd in de zorg. Op haar vijftigste is ze omgeschoold tot apothekersassistente. Zij verheugt zich wel op haar pensioen. Dat betekent beslist niet dat ze ‘achter de geraniums’ zal zitten. “Mijn generatie voelt zich niet oud. Wij bruisen nog van energie. We willen kennis opdoen en kennis delen. Fietsen, schilderen, maar vooral de vrijheid lonkt.” Daarom voelt ze ook niet veel voor vrijwilligerswerk. “Dan ben je weer verplicht om op een bepaalde dag koffie te schenken. Een project zou me wel trekken. Dat ik daar op mijn eigen tijd aan kan werken, voor een doel dat me raakt. Bijvoorbeeld het helpen van mensen op sociaal gebied.”

Maarten Verhaegh zou ook best vrijwilligerswerk willen doen. Tot nu toe kwam het er niet van, omdat hij stiekem nog wachtte op een betaald baantje voor zo’n twee dagen in de week. “AOW en pensioen zijn geen vetpot. En als je niet werkt, ga je meer dingen doen die geld kosten.”

Onderzoekster Sylwia Kleynen: “Mensen vullen na hun pensioen hun dagen met activiteiten. Omdat ze de energie hebben en er zin in hebben. Misschien ook omdat ze bang zijn voor het stilzitten. En wat er soms ook bij zit, is dat ze haast het gevoel krijgen dat ze moeten bewijzen dat ze nog leven, als tegenhanger voor het stempel ‘oud’. Het komt erop neer dat 55-plussers gewoon hun leven willen leven. Vanuit hun waarde en capaciteit en niet vanuit onvermogen.”

### **Ervaring betaalt zich uit**

Het lijkt alsof de senioren die hun hele leven dingen moesten bevechten, nu opnieuw voor een recht moeten strijden. Het recht om in hun eigen tempo oud te worden. Kleynen: “Daar is nog geen recept voor. Deze groep begint net. Mensen organiseren zich



**Ria van de Erf (63), werkte als inkoper in een ziekenhuis en zoekt nu ander werk voor twee dagen.**

### ***‘Van een baan krijg je energie.’***

ook niet zo gemakkelijk meer. Dat heeft te maken met het feit dat deze groep zeer individualistisch is ingesteld. Zij zijn gewend om onafhankelijk te opereren. Ze vragen niet snel om hulp, laten ook niet zo graag hun verdriet zien. Verdriet over het gevoel niet meer mee te tellen. Daarbij komt dat mensen vaak al een waardevol leven achter de rug hebben. Ze zijn niet helemaal radeloos. Ze hebben een houding van ‘dit regelen we ook wel even’.”

Steeds vaker beginnen senioren een eigen onderneming, omdat ze daar niet met pensioen hoeven en toch kunnen blijven doen waar ze goed in

zijn. Vaak is de hogere leeftijd bij het starten van een bedrijf zelfs een voordeel. Sylwia Kleynen: “Senioren durven over de sloot te springen, omdat ze goed kunnen inschatten hoe breed hij is. Ze kennen inmiddels hun eigen sterke en zwakke punten.”

Ouder worden vraagt ook een bepaalde mentaliteit vindt Ria van de Erf. “Er komt een moment dat er dingen aan je voorbijgaan, dat je dingen niet meer interessant vindt. Zoals nieuwe media. Maar die ontwikkelingen gaan zo snel, voor je het weet ben je er helemaal uit. Probeer het afhaken zo lang mogelijk uit te stellen.” ■